

חוזר המנהל הכללי

מס' 28/05 ו' אב תשס"ה (11.8.05)

תאריך

28/05

מס'

דרישות ההשכלה וההכשרה בתחומי הגנטיקה הקלינית

נושא:

העיסוק בגנטיקה קלינית מוסדר בחלקו בתקנות בריאות העם (מעבדות רפואיות) התשל"ז-1979 ובחוק מידע גנטי, התשס"א-2000.

1. גנטיקה קלינית כוללת 3 תחומים:

- ציטוגנטיקה קלינית
- גנטיקה קלינית מולקולרית/ביוכימית
- ייעוץ גנטי

2. דרישות ההשכלה וההכשרה המעשית במקצוע:

2.1 השכלה באחד מאלה:

- 2.1.1 בעל תואר שלישי Ph.D מוכר באחד מאלה: גנטיקה של האדם, מדעי החיים בתחומים הנוגעים לגנטיקה, מדעי הרפואה או ביולוגיה, מאת מוסד מוכר להשכלה גבוהה בישראל;
- 2.1.2 בעל תואר MD המוכר על-ידי המנהל;
- 2.1.3 יועץ גנטי יהיה בעל תואר מוסמך מוכר או גבוה ממנו בגנטיקה של האדם או בייעוץ גנטי מאת מוסד מוכר על-ידי המועצה להשכלה גבוהה בישראל;

2.1.4 בעל תואר כאמור בסעיף (1,2,3) מחוץ לישראל, שהוא שווה ערך לפי קביעת המנהל בהתייעצות עם הועדה המייעצת לגנטיקה קלינית, לתואר המקביל בישראל.

2.2 הכשרה של לפחות שנתיים של עבודה מעשית ובחינת רישוי שתיקבע על-ידי מנכ"ל משרד הבריאות בהתייעצות עם הועדה המייעצת לגנטיקה קלינית.

2.2.1 הכשרה מעשית:

תקופה של לפחות שנתיים של עבודה מעשית במוסד רפואי מוכר להכשרה מעשית (רשימה מצורפת) על-פי תכנית מפורטת שתקבע הועדה המייעצת לכל אחד מהתחומים במכון לגנטיקה.

במשך תקופת ההכשרה המעשית יש לעבוד על-פי תכנית ולמלא פנקס הכשרה מעשית הכולל 150 מקרים לפחות, על-פי דרישות המפורטות בכל אחד מהתחומים.

בתקופת ההכשרה המעשית יש להשתתף בכל הפעילות של מרפאה לייעוץ גנטי באחד מהמכונים לגנטיקה במשך חודש רציף אחד, לפחות.

2.2.2 בחינת רישוי:

בסיום תקופת ההכשרה המעשית בכל אחד מהתחומים, חייב המועמד לעמוד בהצלחה בבחינה המורכבת משני חלקים: חלק ראשון בחינה כללית המשותפת לכל התחומים, חלק שני ייחודי לכל תחום.

2.2.3 ועדה מייעצת לגנטיקה קלינית:

הרכב הועדה ייקבע על-ידי המנהל הכללי של משרד הבריאות ותכלול: נציג המחלקה לגנטיקה קהילתית, נציג של איגוד הגנטיקאים הרפואיים, נציג הציטוגנטיקאים הקליניים, נציג הגנטיקאים הקליניים מולקולריים/ביוכימיים, נציג היועצים הגנטיים, ונציג המועצה הלאומית לרפואת נשים, נאונטולוגיה וגנטיקה.

הועדה תמליץ למנהל לגבי:

- 1) תכנית ההכשרה המעשית לכל אחד מהתחומים, תוכן הבחינות ומועדן.
- 2) תנאי הכשרה מעשית והשלמות במצבים יוצאי דופן.
- 3) הכרה מלאה או חלקית של הכשרה בעבודה מעשית.

מקום עבודה:

3.

- גנטיקאי קליני ציטוגנטי או גנטיקאי קליני מולקולארי/ביוכימי יעבוד במסגרת של מכון גנטי/מחלקה לגנטיקה רפואית (או גנטיקה של האדם) או במעבדה גנטית רפואית המוכרת על-ידי משרד הבריאות.

- יועץ גנטי יעבוד במסגרת של מרפאה גנטית תחת פיקוחו של רופא בעל תואר מומחה בגנטיקה רפואית.

4. המיומנות הנדרשת כוללת :

4.1 כללי :

- יכולת הפקה ופיענוח של אנמנזה מהפרט והמשפחה.
- יכולת ידע והבנה בהטרוגניות שונות, ובמהלך הטבעי של פגמים גנטיים.
- יכולת לשלב מידע קליני וגנטי על-מנת להבין את המגבלות, פיענוח ומשמעות של בדיקות מעבדה, שיטות ופעולות גנטיות שונות.
- יכולת מיומנות וידע בעקרונות גנטיים ומתמטיים לחישוב סיכונים מורכבים.
- יכולת מיומנות בראיון וייעוץ גנטי, שכולל השגת מידע מהחולה והמשפחה, שיאפשר להגיע למסקנות הנכונות, לצפות מראש קשיים ותחומי בעיות; לעזור למשפחה ולפרט להכיר ולהתמודד עם צורכיהם הנפשיים והפסיכולוגיים; להכיר במצבי לחץ הדורשים הפניה לגורם רפואי או פסיכולוגי מתאים; להעביר מידע הקשור לעניין בצורה שתהיה מובנת ובעלת משמעות לפרט ו/או המשפחה, והגורם המפנה המוסמך.
- מיומנות בהעברת המידע הרלוונטי לצוות רפואי/קליני של המכון ולגורם המפנה.

4.2 על-פי התחום :

ציטוגנטיקאי קליני :

בעל ידע מתקדם בציטוגנטיקה והיישומים הקליניים, כולל אבחון טרום לידתי, ומיומנות בשיטות של תרביות רקמה ואנליזה של כרומוזומים.

גנטיקאי קליני מולקולרי/ביוכימי :

בעל ידע מתקדם בהליכים ושיטות מולקולריות וביוכימיות שנהוגים באבחון, בדיקות סקירה (SCREENING), זיהוי הטרוזיגוטים ואבחון טרום-לידתי של מחלות גנטיות.

יועץ גנטי :

בעל ידע במתן ייעוץ, תיאום וריכוז של השירותים, האמצעים והאפשרויות השונות לפרט ולמשפחה.

פירוט הדרישות לכלל התחומים ורשימות מוסדות מוכרים לביצוע הכשרה, ניתן לקבל במחלקה לגנטיקה קהילתית ביתן 67. בית-חולים ע"ש שיבא בתל-השומר וכן באתר אינטרנט של המחלקה <http://www.health.gov.il/genetics>.

חוזר זה מחליף חוזרי המנהל הכללי מס' 25/91 מיום 31.12.1991 ומס' 17/92 מיום 22.6.1992, המגדירים והקובעים דרישות ההשכלה וההכשרה המעשית; ויכנס לתוקף החל ב-1.1.06;

מי שנמצא בהכשרה מעשית בגנטיקה קלינית לפי ההוראות הקודמות, יודיע על כך למחלקה לגנטיקה קהילתית, כמצויין לעיל, עד 1.12.05.

בכבוד רב,
פרופ' אבי ישראלי

העתק: ח"כ דני נוה, שר הבריאות
סב/69764